Lietas Nr. C30529816
Lietas arhīva Nr. CA-0688-17/7

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 15.februārī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Inta Jēkabsone,
tiesneši Sarmīte Vamža, Uldis Danga,
ar tiesas sēdes sekretāri Ullu Ābolu,
piedaloties zvērinātam advokātam Arturam Lielgalvim,
izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 14.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

/pers. B/ (turpmāk - prasītāja) cēlusi prasību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā pret /pers. C/ (turpmāk - atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu un, atsaucoties uz Civillikuma 177., 179.pantu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu, 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvencijas "Par bērna tiesībām" 3.pantu, pēc 2016.gada 15.augusta prasības pieteikuma papildinājumiem lūgusi: piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus nepilngadīgā bērna /pers. D/ uzturam 350 EUR mēnesī no prasības iesniegšanas dienas tiesā, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, līdz meita sasniegs 7 gadu vecumu, un pēc 7 gadu vecuma sasniegšanas - ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, līdz meita pati varēs sevi apgādāt, veicot samaksu par katru tekošo mēnesi līdz 15.datumam ar pārskaitījumu uz prasītājas kontu Nr.LV81HABA0551037423196; noteikt sprieduma izpildi nekavējoties; piedzīt no atbildētāja visus tiesāšanās izdevumus.

Prasītāja norādījusi, ka 2013.gada 25.jūnijā dzimusi prasītājas un atbildētāja meita /pers. D/ (turpmāk – meita). Ņemot vērā meitas vajadzības un prasītājas mantisko stāvokli, atbildētājs meitas uzturam līdzekļus dod nepietiekamā apmērā. Meitas uzturam un pilnvērtīgai attīstībai ik mēnesi nepieciešami aptuveni 434 EUR, taču atbildētājs maksā tikai 200 EUR, turklāt neregulāri. Atbildētāja ikmēneša darba alga ir aptuveni 1 790 EUR, tādēļ prasītāja uzskata, ka viņš meitas uzturam var maksāt 350 EUR.

Prasītājas ikmēneša ienākumi ir aptuveni 830 EUR, turklāt viņas aprūpē ir arī vecākā meita, kuras uzturam viņas tēvs uzturlīdzekļus dod valstī noteiktā minimālā apmērā. Prasītāja norādījusi, ka saņem valsts maksāto pabalstu 34,14 EUR apmērā, kā arī viņu materiāli atbalsta māte.

Prasītāja atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr.SKC-863/2011 un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-1478/2015.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 14.oktobra spriedumu prasība apmierināta daļēji. No atbildētāja par labu prasītājai piedzīti uzturlīdzekļi bērna uzturam 200 EUR ik mēnesi līdz pilngadībai, bet ne mazāk kā tas noteikts Ministru kabineta noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", vai apstākļu maiņai, ieskaitot tos līdz katra tekošā mēneša 15.datumam atbildētājas kontā. Pārējā prasība daļā par uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētāja 150 EUR noraidīta. No atbildētāja par labu valstij piedzīta valsts nodeva 330,64 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 11,12 EUR. Noteikts, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Tiesa guvusi apstiprinājumu, ka bērna vecāki ir prasītāja un atbildētājs, kā arī nodibinājusi, ka bērna aprūpi ikdienā veic prasītāja.

Izvērtējot pušu paskaidrojumus un lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus pušu materiālajam stāvoklim, tiesa konstatējusi, ka prasītājas vidējie ienākumi mēnesī pēc nodokļu nomaksas ir apmēram 830 EUR, turklāt prasītājas apgādībā atrodas vēl viens bērns. Savukārt atbildētāja ienākumi mēnesī pēc nodokļu nomaksas ir aptuveni 1 400 EUR, viņa apgādībā ir trīs bērni, kā arī laulātā, kura atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja ienākumi ir lielāki un materiālais stāvoklis ir labāks nekā prasītājai, bet vienlaicīgi atzinusi, ka bez ievērības nav atstājams fakts, ka atbildētājam bez meitas /pers. D/ ir vēl trīs bērni.

Citējot Civilprocesa likuma 96.panta pirmo daļu, tiesa atzinusi, ka pušu meitas ikmēneša izdevumi mēnesī aptuveni ir 434 EUR, ka tie sastāv no pārtikas, apģērba un apaviem, komunālajiem pakalpojumiem (bērna daļas), izdevumiem saimnieciskajām vajadzībām un bērnudārzam, papildus nodarbībām intelektuālajai un fiziskajai attīstībai, draugu dzimšanas dienu dāvanām, muzeju un koncertu apmeklējumiem, neparedzētām sadzīves problēmām, vitamīniem un medikamentiem.

Ņemot vērā bērna vecumu un to, ka meitai nepieciešamo izdevumu pozīcijas atbildētājs pēc būtības faktiski nav apstrīdējis, tiesa atzinusi par taisnīgu un samērīgu pušu materiālajam stāvoklim piedzīt par labu prasītājai uzturlīdzekļus atbildētāja atzītajā 200 EUR apmērā ik mēnesi līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā noteikts Ministru kabineta noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", vai apstākļu maiņai.

Tiesa vērsusi prasītājas uzmanību uz Civillikuma 179.pantu, saskaņā ar kuru pienākums uzturēt bērnu gulstas uz abiem vecākiem. Fakts, ka atbildētājs ik mēnesi nopelna vairāk nekā prasītāja, nevar būt pamats uzturlīdzekļu lielākās daļas piedziņai no atbildētāja. Ir jāņem vērā, ka atbildētājam ir vēl trīs bērni, tādēļ prasītājas un atbildētāja kopīgā bērna intereses nekādā veidā nav nostādāmas augstāk par atbildētāja pārējo bērnu interesēm.

Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņēmusi vērā apstākli, ka līdz prasības celšanai un lietas izskatīšanas dienai atbildētājs brīvprātīgi ir spējis sniegt līdzekļus meitas uzturam 200 EUR apmērā ik mēnesi. Tiesa norādījusi, ka bērna intereses ir primāras, tāpēc vecākiem jārēķinās, ka viņu personīgie izdevumi, tostarp saistības un citi izdevumi dzīves kvalitātes un savas ikdienas uzlabošanai, samērojami ar bērna vajadzībām tā pilnvērtīgai attīstībai.

Atsaucoties uz Civillikuma 177.panta pirmo daļu, tiesa norādījusi, ka konkrētajā gadījumā prasība celta par līdzekļu piedziņu nepilngadīga bērna uzturam, kas neizslēdz tiesības bērnam nākotnē lūgt vecākiem līdzekļus savam uzturam arī sasniedzot pilngadību, apstākļos, ja bērns turpinās studijas augstākajā vai profesionālajā mācību iestādē dienas nodaļā, kurā noslodze un režīms nebūs savienojami ar darbu.

Prasītāja par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 14.oktobra spriedumu iesniegusi apelācijas sūdzību un, pārsūdzot spriedumu prasības noraidītajā daļā, lūgusi izskatīt lietu apelācijas kārtībā un apmierināt prasību pārsūdzētajā daļā.

Prasītājas ieskatā tiesas spriedums attiecībā uz samazināto uzturlīdzekļu apmēru ir nepamatots un nepareizs, tiesas izdarītie secinājumi ir pretrunā konstatētajiem apstākļiem.

Tiesa spriedumā atzinusi, ka apšaubīt prasības pieteikumā norādīto uzturlīdzekļu apmēru 434 EUR nav pamata. Prasītājas norādīto izdevumu pozīcijas un izdevumu apmēru atbildētājs nav apstrīdējis. Ja tiesa minēto summu atzinusi par pamatotu, tad ar spriedumu jānodrošina uzturlīdzekļu saņemšana šādā apmērā. Noraidot prasību daļā par 150 EUR piedziņu, tiesa radījusi apstākļus, ka bērnam netiks nodrošināts uzturs nepieciešamajā apmērā.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu uzturlīdzekļu lielākā daļa ir atstāta prasītājas maksājumos, kas nav taisnīgi un pamatoti. Par meitu ikdienā rūpējas prasītāja, līdz ar to viņai nav iespēju atrast papildus darbu, lai gūtu lielākus ienākumus.

Savukārt atbildētājs ir darbspējīgā vecumā, ar labu izglītību un labu specialitāti, kas ir pieprasīta darba tirgu. Tādējādi viņam ir iespējas papildus nopelnīt bērnam nepieciešamo uzturu. Tiesai bija jāvērtē atbildētāja iespējas gūt šos papildus ienākumus.

Pierādījumus tam, cik lieli izdevumi nepieciešami atbildētāja trim bērniem un sievai, nav iesniegti. Tādējādi tiesai nebija pamata prasību daļēji noraidīt, atsaucoties uz apstākli, ka atbildētājam ir vēl citas apgādājamas personas.

Atbildētājs paskaidrojumos uz apelācijas sūdzību norādījis, ka prasītāja ir nepareizi iztulkojusi pirmās instances tiesas atzinumu par bērnam nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru. No sprieduma nav secināms, ka tiesa minēto summu atzinusi par nepieciešamu. Atbildētājs prasītājas norādītās pozīcijas neapstrīd pēc būtības, bet atsevišķus izdevumu apmērus ir iespējams optimizēt. Viņa izdevumi ģimenē augošajiem trim bērniem vidēji ir 268,33 EUR katram bērnam.

Prasītāja nav vērtējusi tās kopsakarības, ko tiesa ņēmusi vērā, bet izrāvusi no sprieduma atsevišķas frāzes.

Uzskata, ka tiesa ir pienācīgi izvērtējusi abu pušu mantisko stāvokli. Prasītājas arguments, ka atbildētājam ir iespēja papildus nopelnīt, ir viņas pieņēmums, neņemot vērā, ka atbildētājs strādā pilna laika darba dienu.

Prasītāja nav apstrīdējusi lietā iesniegto atbildētāja iesniegto izdevumu aprēķinu, kas attiecas uz viņa apgādībā esošajām pārējām personām, līdz ar to šie fakti papildus nav jāpierāda.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājas pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību un apstiprināja, ka atbildētājs ik mēnesi maksā uzturlīdzekļus 200 EUR apmērā.

Atbildētājs norādīja, ka apelācijas sūdzība nav pamatota.

Motīvu daļa

Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies pušu paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi un novērtējusi lietai pievienotos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa noteic: ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

Novērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma motīvus un to atbilstību lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums prasības noraidīšanai daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 150 EUR apmērā ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, apelācijas instances tiesas spriedumā nav norādāmi Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktie apsvērumi.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā minētie prasītājas argumenti nav pamatoti turpmāk norādīto motīvu dēļ.

Nav strīda par faktu, ka atbildētājs katru mēnesi maksā uzturlīdzekļus meitas uzturam 200 EUR apmērā.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā prasītājas norādītais uzturlīdzekļu apmērs 434 EUR, no kā atbildētājam prasītājas ieskatā ir jāsedz divas trešdaļas, būtu samērīgs un bērna vajadzībām atbilstošs pie nosacījuma, ja katram vecākam būtu reālas iespējas šādu uzturlīdzekļu apmēru nodrošināt.

No lietas materiāliem redzams, ka izdevumi meitas vajadzībām minētajā apmērā neatbilst pašas atbildētājas prasības pieteikumā norādītajiem ienākumiem – aptuveni 830 EUR mēnesī. Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija secina, ka vajadzību aprēķinā norādītos izdevumus prasītāja ir varējusi nodrošināt ar citu ģimenes locekļu – kā norādīts prasības pieteikumā – ar mātes palīdzību. Taču šis apstāklis nav saistošs atbildētājam, jo atbilstoši Civillikuma 179.pantam pienākums uzturēt bērnu samērojams ar abu vecāku spējām un mantas stāvokli.

Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka atbildētājs prasītājas izdevumu pozīcijas nav apstrīdējis pēc būtības, taču tas nav tulkojams tā, kā norādīts apelācijas sūdzībā: "ar spriedumu atzīts, ka bērnam nepieciešami uzturlīdzekļi 434 EUR mēnesī". Civillietu tiesas kolēģija par pamatotu atzīst atbildētāja argumentu, ka ir izvērtējami izdevumi par muzeju, koncertu, draugu dzimšanas dienu, baseina u.c. apmeklējumu biežumu. Šie izdevumi, tāpat kā ziedi skolotājiem svētkos, Venden ūdens iegāde, draugu dzimšanas dienu dāvanas, būtu vēlami, taču nav atzīstami par uzturlīdzekļiem Civillikuma 179.panta izpratnē, ja vecāki tos nevar atļauties.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā prasītājas arguments, ka atbildētājam ir iespējas gūt papildus ienākumus, ir nepamatots.

Norādot, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu un kustamo mantu, prasītāja nav iesniegusi pierādījumus tam, ka atbildētājs no īpašuma un kustamās mantas gūst ienākumus. Nav pierādījumu tam, ka atbildētājs būtu nodarbināts nepilnu darba dienu, un šī iemesla dēļ varētu strādāt vēl papildus darbu.

Nepamatots ir arī prasītājas arguments, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus par savu mantisko stāvokli – tie pievienoti viņa paskaidrojumiem par prasību un prasītāja tos nav apstrīdējusi, tāpat nav iebildusi atbildētāja iesniegtajam ikmēneša izdevumu aprēķinam uz katru viņa ģimenes locekli.

Ņemot vērā faktu, ka atbildētāja apgādībā ir četri bērni un nestrādājoša laulātā, pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka prasītājas un atbildētāja kopīgā bērna intereses nav nostādāmas augstāk par atbildētāja pārējo bērnu interesēm. Apstāklim, ka atbildētāja vecākais dēls ir sasniedzis pilngadību, izskatāmās lietas ietvaros nav izšķirošas nozīmes, jo viņš vēl turpina mācības skolā (lietas 93.lapa) un atbildētāja pienākums ir dēlu uzturēt līdz brīdim, kad viņš pats spēs sevi apgādāt.

Pamatojoties uz minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietā iesniegtos pierādījumus ir novērtējusi vispusīgi un objektīvi. Tiesas secinājumi atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, līdz ar to spriedums ir pamatots un likumīgs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

/pers. B/ prasību pret /pers. C/ daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 150 EUR apmērā noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese *(personiskais paraksts)* I.Jēkabsone

Tiesnese *(personiskais paraksts)* S.Vamža

Tiesnesis *(personiskais paraksts)* U.Danga